

זוהר היומי

זוהר במדבר – דף ר"ט ע"ב

פרשת בלק

◆ הקטע מתחיל בדף הקודם (ר"ט ע"א) ומסתיים בדף זה ◆

טקסט הזוהר

חד שביל דְקִיק, דְמַתְמָן, אֲתַנְגִיד חוֹלָקָא לְאִינוּן תַתְאִי, וּמַתְמָן מַתְפָּרֵשׁ לְכַמָּה סְטָרִין.
וְדָא קָרִינוּ לִיה תַמְצִית, דְנִפִיק מִסְטָרָא דְאַרְעָא קִדִישָׁא.

תרגום לעברית

וְיִשְׂרָאֵל לּוֹקָחִים הַכֹּל, וְשׁוֹלְחִים חֵלֶק מִמֶּנּוּ לְשָׂאֵר הָעַמִּים, וּמֵאוֹתוֹ חֵלֶק נְזוּנִים כָּל
אוֹתָם הָעַמִּים. וְלִמְדָנוּ, מִבֵּין צִדְדֵי חֵלְקָם שֶׁל הַמִּמְנִים עַל שָׂאֵר הָעַמִּים יוֹצֵא שְׁבִיל דְקִיק
אֶחָד שֶׁמִּשָּׁם נִשְׁפָּע חֵלֶק לְאוֹתָם תַּחְתּוֹנִים, וּמִשָּׁם נִפְרָד לְכַמָּה צִדְדִים. וְלָזֶה קוֹרְאִים
תַּמְצִית, שִׁיּוֹצֵאת מִצַּד הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה.

טקסט הזוהר

וְעַל דָּא עֲלָמָא כּוֹלִיָּה מִתַּמְצִית דְאַרְעָא יִשְׂרָאֵל קָא שְׁתִּי. מֵאֵן אָרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָא אוֹקִימָנָא.
וּבֵין לְעִילָא, וּבֵין לְתַתָּא, כָּל אִינוּן שָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, לָא אֲתַזְנוּ אֵלָא
מִהֶהוּא תַמְצִית. וְלָא תִימָא דְאִינוּן בְּלַחוּדוּי, אֵלָא אֲפִילוּ אִינוּן כְּתָרִין תַתְאִין, מִהֶהוּא
תַמְצִית שְׁתִיָּין. וְדָא הוּא בְּמִשְׁעוֹל הַכְרָמִים, שְׁבִיל מְרַבְרְבֵי שָׂאֵר עַמִּין דְמַתְבָּרְכִין מִנִּיה.

ועל זה כל העולם שותה מתמצית ארץ ישראל. מי זו ארץ ישראל? הרי בארנו. ובין למעלה ובין למטה, כל אותם שאר עמים עובדי כוכבים ומזלות לא נזונים אלא מאותה תמצית. ואל תאמר שהם בלבדם, אלא אפלו אותם כתרים תחתונים שותים מאותה תמצית. וזהו במשעול הכרמים, שכל מגדולי שאר העמים שמתברכים ממנו.

טקסט הזהר

כד חמא ההוא מלאכא, דהא בלעם אסטי לאתון לההוא שבילא, דכתיב להטותה הדרך, מיד ויעמוד מלאך יי במשעול הכרמים, לאסתמא שבילא, דלא יסתיעון ביה אינון שאר עמין עובדי כוכבים ומזלות, ואינון כתרינ תתאין. ואזלא הא, כהא דאמר רבי יצחק, כתיב (שיר השירים א) שמוני נוטרה וגו', לנטרא ולברכא לשאר עמין בגלותא. וישראל דאינון כרמי שלי, לא נטרתי, בגין דאינון בגלותא, ולא מתברכין כדקא חזי.

תרגום לעברית

כשראה אותו מלאך שבלעם מסטה את האתון לאותו שביל, שכתוב לה תה הדרך, מיד - ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים, להסתיר השביל, שלא יסתיעו בו שאר עמים עובדי כוכבים ומזלות ואותם כתרים תחתונים. והלכה זו, כזו שאמר רבי יצחק. כתוב (שיר השירים א) שמוני נוטרה וגו', לשמר ולברך את שאר העמים בגלות. וישראל שהם כרמי שלי - לא נטרתי, משום שהם בגלות ולא מתברכים כראוי.

טקסט הזהר

גדר מזה וגדר מזה. אמר רבי אבא, הין יכיל ההוא מלאכא לאסתמא ההוא שבילא. אלא בגין דסיועא אחרא הנה ליה, קודשא בריך הוא וכןסת ישראל. רבי יהודה אמר, אורייתא מסייעא ליה, דכתיב, (שמות לב) מזה ומזה הם כתובים.

גִּדְר מְזֵה וְגִדְר מְזֵה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, אִיךָ יָכוֹל אוֹתוֹ מִלֵּאךְ לְהַסְתִּיר אוֹתוֹ הַשְּׁבִיל? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁסִיּוּעַ אַחֲרֵהּ לֹא, הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסָּת יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַתּוֹרָה סִיעָה לֹא, שְׁכָתוּב (שמות לב) מְזֵה וּמְזֵה הֵם כְּתוּבִים.

טקסט הזהיר

בְּהֵיכָלָא שְׁעָתָא מַה כְּתִיב. וַתֵּרָא הָאֶתּוֹן וְגו', וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר, מֵאִי וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (ישעיה כב) מְקַרְקַר קִיר וְגו'. קִיר: פִּטְרוֹנָא, הַהוּא דְשִׁלְטָא עַל־יְהוּ. וַתִּלְחֹץ אֶת רֶגֶל בְּלָעַם אֶל הַקִּיר, הִיא לֹא יִהְיֶה לִּיהָ סִיּוּעָא כָּלִל. וּבְעָקוּתָא, (ס"א אשדת) אֶשְׁרֵת (ס"א אשדרת) לִיהָ לְהַהוּא קִיר. וְרַמְזָא לִיהָ הָאִי, כְּדִין וְיוֹסֵף לְהַכּוֹתָהּ בְּהָאִי סְטָרָא.

תרגום לעברית

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מַה כְּתוּב? וַתֵּרָא הָאֶתּוֹן וְגו', וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. מַה זֶה וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר? כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (ישעיה כב) מְקַרְקַר קִיר וְגו'. קִיר - פִּטְרוֹן, אוֹתוֹ שְׁשׁוּלֵט עֲלֵיהֶם. וַתִּלְחֹץ אֶת רֶגֶל בְּלָעַם אֶל הַקִּיר, הִיא לֹא נִתְּנָה לֹא כָּלִל סִיּוּעַ. וּבְמִצּוּקָה (זִרְקָה) הַנִּיחָה (שִׁלְחָה) אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ קִיר וְרַמְזָה לֹא זֶה. אֲזַי וְיוֹסֵף לְהַכּוֹתָהּ, בְּצַד הַזֶּה.

טקסט הזהיר

וְיוֹסֵף מִלֵּאךְ יִי עֲבוּר וַיַּעֲמֹד בְּמָקוֹם צָר וְגו'. בְּהֵיכָלָא שְׁעָתָא, אֶסְתִּים לָהּ כָּל אֲרַחֲזִין, וְכָל סִיּוּעִין, דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח בָּהּ מִכָּל סְטָרָא דְעֵלְמָא סִיּוּעָא. כְּדִין וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בְּלָעַם. כִּד חָמָא בְּלָעַם דְּלֹא הָוָה יָכִיל, מַה כְּתִיב. וַיַּחֲר אַף בְּלָעַם וַיֵּךְ אֶת הָאֶתּוֹן בַּמִּקְלָה, כְּמָה דְּאֶתְמַר, דְּאֶטְעֵן לָהּ, וְאֶלְבֵּשׁ לָהּ, בְּזִירוּזֵי דִינָא קִשְׁיָא תְּקִיפָא. (במדבר כ"ב) וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאֶתּוֹן וְגו'. הֵינֵנו חֵד מְאִינֵנוּ מִלִּין, דְּאֶתְבְּרִיאוּ עָרְב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאִי סָגִי הָאִי לְבָלָעַם, אוֹ לְאֶתּוֹן, אוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בְּהֵיכָלָא מִלִּין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, דְּחִיבִין בֵּיהּ אִינֵנוּ רַבְרָבִין דְּהוּוּ עֲמִיָּה, וְכֵד מָטוּ לְבָלָק, אָמְרוּ לִיהָ, וְכִי לְהָאִי שְׁטָיָא

שְׁדַרְתָּ לִיקְרָא, לֹא תִשְׁכַּח בֵּיהּ מַמְשׁוֹת, וְלֹא בְּמַלּוּי. וּבְאִינוּן מְלָה דְאַתְנָא, אַתְבָּזָא מִן יִקְרִיָּה. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר אֶלְמָלִי לֹא אִמְרַת אַתְנָא הָאִי, לֹא שָׁבִיק בְּלָעָם הֵהוּא דִּילִיָּה, וּבְמָלִי דְאַתְנָא יָדַע דְאַתְבָּר חִילִיָּה.

תרגום לעברית

וְיוֹסֵף מִלְּאָה ה' עָבֹר וַיַּעֲמֵד בְּמָקוֹם צָר וְגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִסְתִּיר לָהּ כָּל הַדְּרָכִים וְכָל הַסִּיּוּעִים, שְׁלֹא נִמְצָא בָּהּ סִיּוּעַ מְכַל צַד שְׁבָעוּלָם. אִזּוּ וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בְּלָעָם. כְּשֶׁרָאָה בְּלָעָם שְׁלֹא הָיָה יָכוֹל, מָה כָּתוּב? וַיַּחַר אָף בְּלָעָם וַיַּךְ אֶת הָאֲתוֹן בַּמַּקֵּל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, שֶׁהִתְקִינָה וְהִלְבִּישָׁה בְּזוּזֵי דִין קָשָׁה וְתַקִּיָּה. וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן וְגו'. זֶה אֶחָד מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁנִּבְרְאוּ עָרֵב שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָה הִגְדֵּלָהּ הָיָה לְבָלָעָם אוֹ לְאֲתוֹן אוֹ לִישְׂרָאֵל בְּדְבָרִים הֵלְלוּ? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שֶׁצָּחָקוֹ עָלָיו אוֹתָם גְּדוּלִים שֶׁהָיוּ עִמּוֹ, וְכִשְׁהִגִּיעוּ לְבָלָק, אָמְרוּ לוֹ: וְכִי לִשְׁוֹטָה הָיָה שְׁלַחַת לְכַבֵּד?! לֹא תִמְצָא בּוֹ מַמָּשׁ וְלֹא בְּדְבָרָיו. וּבְאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁל הָאֲתוֹן הִתְבָּזָה מְכַבּוּדוֹ. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, אֶלְמָלֹא לֹא אִמְרָה הָאֲתוֹן אֶת זֶה, לֹא הִשְׁאִיר בְּלָעָם אוֹתוֹ שְׁלוֹ, וּבְדְבָרֵי הָאֲתוֹן יָדַע שֶׁנִּשְׁבָּר כַּחוֹ.

טקסט הזוהר

רַבִּי אֲבָא רַמִּי, כְּתִיב (במדבר טז) וַתִּפְתַּח הָאֶרֶץ וְגו'. וְכְתִיב וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי וְגו'. מֵאִי שָׁנָא אֶרֶץ מֵאֲתוֹן, דְּלֹא כְּתִיב בָּהּ וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאֶרֶץ. אֲלֹא, הָתָם מִשָּׁה גָזַר עַל פּוּמָא, וּפְתַחַת, וְעַבְדַּת אֶרְעָא פְּקוּדָא דְּמִשָּׁה, וְלֹא יָאוּת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא יַעֲבֹר פְּקוּדִיָּה, דְּהָא מִשָּׁה גָזַר וּפְקִיד, (במדבר טז) וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ. וְעַל דָּא הִיא עַבְדַּת פְּקוּדוֹי. דְּכְתִיב וַתִּפְתַּח הָאֶרֶץ אֶת פִּיהָ. אֲבָל הָכָא, לֹא אִשְׁתַּכַּח מֵאֵן דְּגָזַר, אֲלֹא רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא הָוָה, וְהוּאִיל וְרְעוּתִיָּה הָוָה בְּכַה, כְּתִיב וַיִּפְתַּח יְיָ אֶת פִּי הָאֲתוֹן. מִנִּיָּה אַתָּא מְלָה, וּמִנִּיָּה אִשְׁתַּכַּח.

רבי אבא שאל, כתוב (במדבר טז) ותפתח הארץ וגו', וכתוב ויפתח ה' את פי וגו'. מה שונה ארץ מאתון שלא כתוב בה ויפתח ה' את פי הארץ? אלא שם משה גזר על הפה, ופתחה ועשתה הארץ את מצות משה, ולא נאה שהקדוש ברוך הוא יעבר מצותו, שהרי משה גזר וצוה, ופצתה האדמה את פיה. ולכן היא עשתה מצותו, שכתוב ותפתח הארץ את פיה. אבל כאן לא נמצא מי שגזר, אלא רצון הקדוש ברוך הוא היה, והואיל ורצונו היה בכך, כתוב ויפתח ה' את פי האתון. ממנו בא הדבר, וממנו נמצא.

טקסט הזהיר

רבי יהודה אמר, אסתכלנא בפרשתא דא, ובאלין מלין, ואתחזיין דלאו מלין דצריכין אינון. וכי מאחר דכתיב ויפתח יי את פי האתון, בעיין למיהוי אינון מלין מלי מעלייתא, מלי דחכמתא, ואי כמה דאתערו חברנא, דאיהו משבח דסוסיא דיליה רעי ברטיבא, והיא תבת ואמרת, הלא אנכי אתונא. מהכא הוה לה למפתח, והיא לא פתחה אלא מה עשיתי לה. ואי הכי, אמאי קא טרח קודשא בריה הוא, למפתח פומה להני מלין.

תרגום לעברית

רבי יהודה אמר, הסתכלתי בפרשה זו ובדברים הללו, ונראה שאלו דברים שלא צריכים. וכי מאחר שכתוב ויפתח ה' את פי האתון, צריק להיות דברים הללו דברים מעלים, דברי חכמה?! ואם כמו שהתעוררו חברינו, שהוא משבח שסוסתו רועה באחו, והיא שבה ואמרת: הלא אנכי אתונא - מכאן היה לה לפתח! והיא לא פתחה, אלא - מה עשיתי לה. ואם כן, למה טרח הקדוש ברוך הוא לפתח את פיה בדברים הללו?

אמר רבי אבא, ודאי באלין מלין אוליפנא דעתא דבלעם, דלאו כדאי הוא למשרי עליה
רוח קודשא, ואוליפנא, דהא לית יכילו באתניה, לאבאשא או

אמר רבי אבא, ודאי בדברים הללו למדנו על דעת בלעם שאינו כדאי לשרות עליו רוח
הקדש. ולמדנו שהרי אין באתונו יכולת להזיק או להיטיב. ולמדנו מאתונו זו שהרי אין
כח בבהמות להשרות עליהן דעת שלמה. בא תראה, בלעם, באותו דבור של אתונו
ובאותה דעת טפשה לא יכול לעמד. בדעת עליונה על אחת כמה וכמה. ותאמר לבלעם
מה עשיתי לה. וכי ברשותי הנה לעשות טוב ורע? לא. שהרי בהמות לא מתנהגות
אלא כמה שמנהיגים אותן. ואף על גב שאותה אתונו בעמק (במצוקה) יותר, זה לא
ברשותה, שהרי הוא הטעינה בכשפיו, ועומדת ברשותו.

מקור ומהדורה

הטקסט הארמי והתרגום לעברית: אתר תורת אמת (toratemetfreeware.com) — © ר' פנחס ראובן שליט"א.

מופץ שלא למטרות רווח, בכפוף לרישיון Creative Commons ייחוס – שימוש לא מסחרי – שיתוף זהה 2.5 (CC BY-NC-SA 2.5):
creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5

עיצוב הדף: זוהר היומי.